

Madens fakta

Dansk landbrug og fødevarerproduktion

- Dansk landbrug udgør 61 % af Danmarks areal og ejes af 0,6 % af den danske befolkning.
- 89 % af landbrugets CO₂-udledninger kommer fra produktion af kød.
- Medregnes import af sojafoder fra udlandet udgør landbrugets CO₂-udledninger 35 % af Danmarks samlede udledninger.
- 80% af vores landbrugsjord bruges til at dyrke foder til dyrene i kødproduktionen fremfor føde til mennesker, selvom planteproduktion producerer 10 gange så meget madenergi på samme areal som kødproduktion.
- 90% af kødproduktionen går til eksport til primært Tyskland, Sverige, Europa og Kina.
- Økonomisk et svagt erhverv. Landbruget bidrager med under 2% af BNP, godt 2 % af jobs og 8% af Danmarks eksport. Eksportens værdi er 92 mia.; det kan sammenlignes med fx Hollands landbrug som på et mindre landbrugsareal end det danske eksporterer for 696 mia., hovedsagelig baseret på højt værdiprodukter, bl.a. grøntsager.
- 30% af landbrugsjorden er truet af muldflugt, som følge af dyrkningsformerne. Primært som følge af brugen af kunstgødning, pesticider, monokulturen og den voldsomme mekaniske behandling af jorden fra tunge traktorer og maskiner, der presser jorden sammen (jordpakning eller traktose).
- Dyre gårde betyder at de unge ikke kan overtage gårdene. Landbrugets samlede gæld var i 2018 på 315 mia. – i gennemsnit 35 mio. per brug. Det betyder at unge landmænd ikke har råd til at købe landbrug. Det skaber et generationsskifte problem - Hvem skal drive dansk landbrug?
- Gennemsnitsalderen er steget. I 1997 var 22,6 % af alle landmænd under 40 år, i 2017 var det kun 6,3%. Gennemsnitsalderen er i dag 57 år.

- Måden vi dyrker jorden på, nedbryder og udpiner mulden og skaber dermed mulderosion og muldflugt. Store dele af dansk jord, og af jordarealerne i EU, USA og Afrika er truet af mulderosion, som mange steder er på vej til ørkenagtige tilstande. Tal for dettes findes i **Bilag** i Den Nationale Handlingsplan for Mad.
- Gæld tynger landbruget. Prisen på landbrugsjord steg voldsomt i 0'erne, da Fogh regeringen liberaliserede landbrugslovgivningen og opmuntrede bankerne til at yde landbruget store og lette lån. Landmændene lærte at tro på stordrift og vækst. Hektarprisen steg fra 100.000 til omkring 400.000 trods det, at en hektar jord næppe kan forrente mere end de 100.000 kr. Fra 2001 til 2008 steg jordpriserne med 285 %.
- Et erhverv på offentligførsørgelse: Uden EU-støtten havde de fleste landbrugsfamilier i nyere tid ikke meget at leve af. Ifølge Danmarks Statistiks analyse af årene 2012-2016 svarer landbrugsstøtten fra EU til det overskud, der var i dansk landbrug. Danmark betalte i 2016 17,8 mia. til EU og fik samme år 10,6 mia. tilbage i støtte til landbruget. EU's landbrugsstøtte gives til alle, jo mere jord man ejer, jo større støtte. Der er ingen krav knyttet til landbrugsstøtten i retning af fx mere miljøhensyn, dyrevelfærd, eller klimahensyn. Og det gives til alle, uanset om man er økonomisk trængende eller har overskud i millionklassen. Danmarks største svineproducent havde fx i 2017 et overskud på 23 mio. Samme år modtog han ekstra støtte på 7 mio. til en ny kæmpesvinestald.
- Gift og kunstgødning. Landbruget bruger stadig mere kunstgødning (NPK = kvælstof, fosfor, kalium), pesticider (insekt- og svampegifte) og Roundup, der er et ukrudtsmiddel indeholdende glufosat.
 - **KVÆLSTOF (N)** ødelægger vandløb, søer og hav, skaber iltvind og havdød. Det danner nitrat i grundvandet, mistænkt for at forårsage kræft. Kunstgødning ødelægger med tiden jordens humuslag og gør jorden tør og porøs, hvorved der skabes muldflugt. Overskydende N danner i jorden lattergas N₂O, når det møder ilt (O). Lattergas er 265 gange stærkere virkende drivhusgas end CO₂.
 - **PESTICIDER** er sprøjtegift som dræber uønskede planter, insekter og andre levende organismer. De dræber også regnorme, fugle og bestøvere som sommerfugle, bier og insekter. Sprøjtehyppigheden er steget med næsten 100% fra 2,07 årlige sprøjtninger i år 2000 til 3,35 i 2017. Pesticider er hovedindhold i Høfde 42, Cheminovas berøgtede giftdepot. De udslip der har været i nyere tid har hver gang forårsaget større stimer af døde fisk med bugen i vejret i havoverfladen.
 - **GLUPHOSAT** eller Roundup er et ukrudtsmiddel, som anvendes af alle konventionelle danske landbrug, - det er under mistanke af WHO's kræftagentur IARC for at kunne forårsage kræft.
- Giften går i vores drikkevand og vores børn tisser gift. Gødning og pesticider ender i vores drikkevand. Målinger viste pesticider i 43% af drikkevandet i 2019 og nitrat i 4 af 10 boringer. Børn tisser sprøjtegift. En undersøgelse fra 2016 foretaget af Institut for Folkesundhed, offentliggjort i Ingeniøren, viser urinprøver fra danske skolebørn og deres mødre, som alle indeholder glyfosat-rester.
- Pesticider giver 'grøn ørken' - dræber insekter, dyr og fugle og dermed biodiversiteten.

Svin og køer

- 89% af landbrugets CO2 udledninger kommer fra animalsk produktion, kødproduktionen.
- Soja og fældet regnskov. Foderet til dyrene er bl.a. sojaprotein fra Sydamerika. Det betyder fældet regnskov som kunne have lagret CO2. Regnskoven erstattes med marker af sojabønner hvis dyrkning udleder CO2, efterfulgt af transport fra Sydamerika til Danmark på containerskibe, som udleder CO2 fra skibene.
- Svin. Landbruget producerer hvert år 44 mio. svin hvoraf 10 mio. dør. Tæt på 100 % af dem har MRSA. Alle får penicillin, antibiotika, som fast rutine. 50% får mavesår. Der dør godt 24.000 pattegrise i døgnnet, svarende til knap 10 millioner svin på årsbasis. I dagens svineindustri bliver en so to år i gennemsnit, grisens naturlige levealder er 15-20 år. Landbruget presser stadig flere pattegrise ud af soen: I 2000 præsterede en so 22,5 pattegrise, i 2017 33,3, hvilket er verdensrekord. En so har 14 pater. Dødsraten for et kuld pattegrise er 22%. Vi har 215 svin for hver 100 danskere, det er verdensrekord. Hvis vi skulle spise de 1.525.000 tons svinekød, der produceres årligt, skulle alle danskere spise 258 g. svinekød dagligt året rundt (supplerende kilde: "Velkommen til Fremtidens Landbrug", K. Hansen, Gads Forlag, 2021).
- Svin i biler. De fleste svin køres til slagtning i Tyskland, tilbage til frys og pakning - 90% eksporteres til udlandet fx EU og Kina. Voldsom meget transport, som udleder CO2. Meget lidt dyrevelfærd; det er velkendt at lange transporter er hårde ved dyrene.
- Køer. Vi har 1.530.000 styk køer. Køerne står for 19% af dansk landbrugs samlede udledning af CO2. Dyrkning af foderkorn og silomajs til husdyrene beslaglægger op mod 80% af de danske marker
- Antal køer der kommer på græs: 75% i 2003. I 2013 var det faldet til 15%. Der bliver mindre tid til at lade køerne komme ud, jo større besætningerne bliver, og jo mere man opsamler metan for at sælge det som biogas.
- Kødproduktion er spild af klodens ressourcer. Kødproduktion er virkelig ringe økonomi set ift. den energi, der kommer ud af det. Ifølge "International Food Policy Research Institute" vil en given proteinmængde oksekød kræve 7 gange så stort et areal og 3 gange så meget ferskvand samt udlede 7 gange så mange drivhusgasser, som samme protein produceret i form af kyllingekød. Og hvis oksekød sammenlignes med protein fra bælgplanter, bliver arealbehovet for kødet 20 gange så stort, vandforbruget 7 gange og udledningen af drivhusgasser 16 gange større.

- Madspild af 33%. Efter alt dette - transport på verdensplan, dyremishandling, drivhusgas udledninger der ødelægger klimaet osv. – smider vi 1/3 af alle fødevarer i Danmark ud som madspild. Det gælder også for EU som helhed.
- 0,6% styrer 61%. Der er 35.000 jordejere i landbruget, svarende til 8.500 heltidslandbrug, som i dag forvalter 2/3 af Danmark (heraf 20.000 til deltidslandbrug). Sagt på anden måde: 0,6% af den danske befolkning har hånds- og halsret over 61% af landet
- 72% af unge danskere mellem 18 og 34 år ønsker at spise mindre kød. 51% mener at politikerne har ansvar for at reducere kødforbruget
- Den helt indlysende løsning: Spis mindre kød. Dyrk landbruget (bio)diverst og regenerativt.

MASSER AF CO2 UDLEDNING - MEN VI KUNNE PRODUCERE FØDE I STEDET FOR FODER

- Ved at producere føde til mennesker i stedet for foder til dyr, som vi efterfølgende spiser, kunne landbruget fylde langt mindre og dermed afgive den helt afgørende plads til vild natur, skove, engområder, vådområder osv. som vil fremme klimaet ved at lagre CO₂, fremme naturen, som vi nærmest ikke har mere af, og understøtte en biodiversitet i voldsom krise.
- 90% af kødproduktionen går til eksport. Det er primært Tyskland, Sverige, Europa og Kina der køber. Det er altså Danmark der lægger jord til lugtgener, ammoniak, gyllespredning, hyl og skrig, transport, sygdomme m.v. fra 33 mio. svin, som vi herefter insisterer på at sælge til dumpinglave priser på verdensmarkedet. Af samme grund er svineproduktionen nu gerådet i så voldsom krise, at dansk svineproduktion reduceres stærkt i disse år. Men ikke som led i en omlægning til klimavenlig produktion. Mere som en konsekvens af markedet.
- Landbruget løser ikke verdens sultproblemer, som landbruget har fortalt os i milliondyre reklamekampagner. Bl.a. fordi kød er den mest ineffektive form for madproduktion, og fordi de lande vi sælger til udelukkende, er rige lande.

- Produktionen af foder til dyrene beslaglægger 80% af den danske landbrugsjord plus betydelige arealer i fx Latinamerika, hvor agroindustrier fælder regnskov for at kunne producere soja til dansk dyreproduktion. Og dermed er med til at forværre både klima- og biodiversitetskriserne.

